

JOHANNES EVANGELIUM, 2022

*

Indledning om De 3 Synoptiske Evangelister.

'Biblen i Kulturhistorisk Lys' rummer hele Biblen i flere bind med tilhørende analyser – herunder et fyldigt afsnit om baggrunden for Markus, Mathæus og Lukas' evangelier. De 3 havde ikke kendt Jesus, skriver kirkens forskere. Evangelisterne skrev på overleveringer om den historiske Jesus, med særstof for hvert enkelt, men overvejende med brug af en mundtlig *talekilde*, som var fælles stof i deres evangelier. Af den årsag kaldes Markus, Mathæus og Lukas for 'De Tre Synoptiske (ensartede) Evangelister'.

Flere oplysninger om deres forudsætninger findes i alternativ kristendomsforskning. Disse forskere skriver, at Markus, Mathæus og Lukas også indpassede den historiske Jesus i ældre mytedannelser: I et tabte evangelium Q (Kilden), i 'Miracle Stories', i 'Kerygma' og i 'Talekilden' – dertil Det Gamle Testamente. Evangelisterne havde, også ifølge disse forskere, intet personligt kendskab til Jesus – alligevel havde de brugt Jesus som en personificering af den forventede Kristus, der skulle forvalte/oprette Gudsriget på Jorden.

Dette stof fra fortiden kan forekomme uvedkommende i vor moderne verden. Hvilket imidlertid ikke er tilfældet, da det indgår som fast stof i kirkens praksis. 'Fader Vor' fra Bjergprædiken i Mathæus Evangelium er stadig et must i gudstjenesten – ligesom indgangsbønnen; trosbekendelsen og udgangsbønnen, som alle fremhæver menneskets uselvstændighed – har, igennem århundrede, og helt op i vor tid, haft en afgørende indflydelse på menneskets forståelse af sig selv.

Med den massive prægning – optaget mentalt som naturligt for et menneske i vor almene kulturkristendom – ligger en god forklaring på, at der end ikke er stillet et *logiske spørgsmål om grunden til menneskets afstandtagen* fra effektive handlinger på klimaet.

Det er kun blevet til utilstrækkelige tiltag (som ikke mindst understøtter et overforbrug), trods rige muligheder, igennem årtier dokumenteret med en stribe videnskabelige rapporter på verdensomspændende miljøkonferencer.

Myten om arvesynden i Biblens begyndelse blev ikke alene afgørende for de 3 synoptiske evangelister, men også for Jødedommen og Islam. Men hvordan skal vi forholde os til denne markante bilddannelse med den virkelighed, som nu er blevet vor? Man bør forholde sig til pointen da: Gud dannede mennesket af agerjordens muld og blæste *livsånde* i hans næsebor, så han blev *et levende væsen*. Og Gud plantede Livets Træ og Træet Til Kundskab om Godt og Ondt i Edens have – satte Adam i haven og sagde til ham: ”*Af alle træer har du lov at spise, kun af træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise, den dag du spiser deraf skal du visselig dø.*”

1. *Livsånden* er et billede på menneskets bevidstgørelse.
2. Så viser Gud Adam træet om Kundskaben og siger, at dets frugter indeholder oplysning om 'godt og ondt'; om den mening som ligger i Adams bevidstgørelse med *livsånden*.
3. Altså: efter ånden er tilført Adams hjerne (op gennem næsen), siger Gud, at træet indeholder oplysning om 'godt og ondt'; den mening som Adam, med livsånden, just har fået færden af.
4. Adam modtog, med *ånden*, en naturlig drift for at kendes ved meningen med ham selv. Og den oplysning fandtes i træet.

Allerede her må man komme til, at det ikke kunne være synd at Adam og Eva spiste af æblet. Det giver mening at de gjorde det, handlingen var forudset. Der står jo helt klart: - *den dag du spiser deraf*: Altså ikke *hvis* du gør det, men *når* du gør det.

Også set i lyset af vort ansvar for planeten, påførte mennesket ikke sig selv en arvesynd. En klokkeklar misforståelse i 4 tusinde år. Mytens forfatter skrev om begyndelsen for det tænkende menneskes vilkår. Den spirende bevidsthed om os selv, da vi blev udskilt fra aben. Meningen i myten var, i vort perspektiv, at mennesket skulle forlade Edens Have; ud på planten for – med indsigt i denne tilstand – at realisere den tildelte livsånde.

Det var den fortolkning af menneskets begrundelse, som den fjerde evangelist, Johannes – *den anden disciple som Jesus elskede* – nedlagde i sin meddelelse til os ude i fremtiden. Stof om en fremskridtsvenlig livsopfattelse som, med tid og tiltagende indsigt i verden, kunne give os en bevidsthed om os selv.

Johannes serverede en religion (altså en ramme for hvordan vi begriber vor menneskelige eksistens) som, modsat de øvrige evangelister, var gearret til den en nye tid, som rent faktisk har indfundet sig for menneskeheden.

En, ved eftertanke, ganske overrumplende tanke, at vi er del i en samlet, videnskabelig funderet, udviklingsproces. Måske et skridt mod at begribe livsånden, med de spor om verdens sammenhæng, som ligger i Albert Einstein og Niels Bohrs markante opdagelser.

Johannes Evangeliets begyndelse.

Johannes havde den samme begyndelse som i Det Gamle Testamente: *I begyndelsen var Ordet---*. Men hos Johannes blev Ordet koblet sammen med Logos-Mystikken om det *guddommelige princip i verdensfornuften*.

Myterne blev formuleret af Stoikerne. De mente, som senere Johannes, at mennesket var en aflægger af verdensfornuften. Og hvis mennesket handlede i overensstemmelse med denne fornuft, kunne det indgå i Guds etablerede plan.

Så når Gud, med *lys*, tildelte *Ordet/verdensfornuften* til mennesket (vers 4) så var meningen i Johannes' formidling af Jesus, at vi med vor fødsel modtog viden om os selv. Men, at viden var betinget af indsigt i den verden, vi blev sat ind i – ganske som den betingelse Adam og Eva fik, da de måtte forlade Edens Haven.

Her ligger det progressive budskab Johannes Evangeliet: først med indsigt i verdens sammenhæng: med ren videnskab, kan vi afspejle meningen med os selv. Datidens manglende mulighed for det kendskab gør Johannes opmærksom på vers 10 og 11 – konkretiseret fra Kapitel 14 til 16 og i evangeliets afslutning, Kapitel 21.

Når **Verdensfornuften** flettes sammen med **Ordet** i Johannes Evangeliets første kapitel bliver ordlyden:

1. *I begyndelsen var Ordet/verdensfornuften, og Ordet/verdensfornuften var hos Gud, og Ordet/verdensfornuften var Gud.*
2. *Dette/verdensfornuften var i begyndelsen hos Gud.*
3. *Alt er blevet til ved det/verdensfornuften, og uden det/verdensfornuften blev intet til af det, som er.*
4. *I det/verdensfornuften var liv, og livet/verdensfornuften var menneskets lys.*
5. *Og lyset/verdensfornuften skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det/verdensfornuften.*
6. *Der fremstod et menneske, udsendt af Gud; hans navn var Johannes.*
7. *Han kom til et vidnesbyrd for at vidne om lyset/verdensfornuften, for at alle skulle komme til tro ved ham.*

8. *Selv var han (Johannes) ikke lyset/verdensfornuften, men han skulle vidne om lyset/verdensfornuften.*
9. *Det sande lys/verdensfornuften/Jesus, som oplyser ethvert menneske, var kommet til verden.*
10. *Han var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden (mennesket i begyndelsen) kendte ham ikke.*
11. *Han kom til sit eget, og hans egne (mennesket) tog ikke imod ham.*

Opsamling:

I 1' og 2' vers skriver Johannes, at Gud alene har/er verdensfornuften. (Før verden var/blev til).

I 3' vers bliver alt/verden til ved/med verdensfornuften. (Fysikken udspringer; fysikken bliver til ved metafysikken).

I 4' vers står at livet var funderet på verdensfornuft; menneskets lys. Mennesket fik del i verdensfornuften.

I 5' vers bliver mørket/kaos fortrængt af verdensfornuften. (Fysikkens start/udbredelse/progression).

I vers 6,7 og 8 introducerer Johannes sig selv. Han kendte ikke til verdensfornuften. Hans lod var at vidne/fortælle om, at mennesket skulle tro på, at vi fik del i verdensfornuften.

I vers 9 og 10 skriver Johannes, at Jesus er det rene/sande udtryk for verdensfornuften. Men at verden ikke kendte/opfattede Jesus/verdensfornuften fordi:

I vers 11, at kendskab til verdensfornuften var betinget af, at mennesket, med opnået erfaring om verden, kan bære den; tage imod og forvalte den viden. (Som det senere formuleres i evangeliet).

Med det potentiale (som Johannes her gør opmærksom på) giver det ikke mening, at Jesus griber ind i vor vidensproces og til evig tid påtager sig menneskets synder.

Ifølge Johannes var hans opgave var ikke etablering af et Gudsrige med den barnetilstand, som Adam og Eva befandt sig i. - Som Markus mente med: *'Tiden er inde, og Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet.'* - Ligeledes Mathæus med: *'Omvend jer, thi Himmeriget er kommet nær.'* Disse udsagn står, ifølge bibelforskere, for hele Jesus' virksomhed og forkyndelse.

Og når disse profetier ikke, som vi ved, skete så kan det undre, at man i kirkens virksomhed ikke finder anledning til en rekvisition af *forkyndelsen*. Hvordan kan man vedvarende tro på disse evangelister, der faktisk fejlede med deres forudsigelser?

Det umiddelbare skel mellem Det Gamle Testamente og Johannes udledning af menneskets udviklingsproces var, at Adam og Eva selv tog stilling, da de spiste af æblet – hvor mennesket i vers 10 i Johannes indledende kapitel, uden valg og æble, blot blev til.

Der er dog ikke noget misforhold. Adam og Eva havde ikke noget valg. De måtte, med den tilføjede livsånde, søge viden om dem selv. Så den fælles pointe er, at mennesket fik tilført behov for mening med tilværelsen. Derfor opstod religioner, som mulige besvarelser af det religiøse oplæg – regeldannelser som tilgodeser tilgængelig viden. I tid og sted.

Sådan er det desværre ikke i kirken. Den fastholder en virkelighedsopfattelse der var aktuel for mere end 2 tusinde år siden. Modsat Johannes, som det fremgår af hans gengivelse af Jesus' sidste samtaler med disciplene – fra Kapitel 14 med formuleringer som, at de ikke kunne bære/tage imod *det kommende*: de kunne, på daværende tidspunkt, ikke forvalte en indsigt i verden, som hørte fremtiden til.

Hos Johannes ligger muligheden for at begribe menneskets position – det er ikke aktuelt hos Mathæus, Markus og Lukas.

At Johannes, konkret, undlod at skrive om den videnskabelige indsigt for af begribe vort religiøse

potentiale havde den logiske begrundelse, at disciplene, i deres tid, ikke kunne forvalte en viden, som først bliver aktuel i fremtiden. Det har betydet, at mennesket, i århundrede, har været usikker på sin bestemmelse. Grundigt dokumenteret af Søren Kierkegaard. Han kunne, i sin tid, ikke blive det *autentiske*/rigtige menneske, som han brændende søgte – fyldigt beskrevet i *Synspunktet for min Forfatter-virksomhed*, som var en selvbiografi med undertitlen, *En ligefrem Meddelelse, Rapport til Historien*,

Bogen var primært stilet til *Hin Enkelte – hans elsker* som Kierkegaard også skrev, ude i fremtiden, med håbet om at dette menneske ville forstå Kierkegaards ærinde om en personlig stillingtagen. Hvilke ikke var lykket for Kierkegaard, som han skriver i Capitel III med *Styrelsens Part I mit Forfatterskab*: han var ene i en uhyre verden, uden at kunne gøre sig forståelig for en Eneste.

Der er tankevækkende at både Kierkegaard og Jesus brugte betegnelsen *elskeren* om det menneske, som havde kunne begribe dette ærinde:

- Hos Kierkegaard var den fremtidige elsker *hin Enkelte*, der, som selvstændigt tænkende ude i fremtiden, gjorde sig fri af *Mængden*.
- Hos Jesus var elskerens disciple Johannes, der efterfølgende, som evangelist, skrev om Jesus' ærinde – også rettet mod fremtiden.

Mod Johannes Evangeliets afslutning.

Det progressive stof i Livsånden (Verdensfornuften hos Johannes) blev forsigtigt (stilet til eftertiden) *indflettet* i Jesus' sidste samvær med disciplene – efter nadveren i Kapitel 13, fra Kapitel 14 til 16. Dertil, efter Jesus var død i evangeliets afslutning. Her med Johannes' egne kommentarer.

Før Kapitel 14 var der (som hos de andre evangelister) mere tale om at troen på Jesus, her og nu, gav direkte adgang til frelse og et evigt liv. Som det kan aflæses i Kapitel 6. Her siger Jesus, at kun hvis mennesket spiste hans kød og blod kunne det leve til evig tid; at mennesket måtte bekende sin afhængighed af Jesus for at komme i Paradis og at Jesus så ville oprejse det enkelte menneske på den yderste dag. Som Johannes skriver. En betingelse som ikke mere er troværdig, nu handler om at forholde sig konkret til vor viden og handle på den.

Ikke desto mindre indgår menneskets evige afhængighed af Jesus hos de 3 Synoptisk Evangelister, som de samstemmende, som selve pointen i Jesus virke, indlagde i Nadveren.

Men før Kapitel 14 blev der strøet spændende bemærkninger ud om Jesus' position, som må give stof til eftertanke: Hvilke beøjelser mente Jesus selv han havde, med følgende bemærkninger?

Kapitel 5 vers 19: *Sønnen kan slet intet gøre af sig selv, men kun det, som han ser Faderen gøre; thi hvad han gør, det samme gør også Sønnen.*

Og vers 30 i det samme kapitel: *Jeg kan intet gøre af mig selv; således som jeg hører, dømmes jeg, og min dom er retfærdig, thi jeg søger ikke at fremme min egen vilje, men hans, som har sendt mig.*

I Kapitel 6 vers 38 udtrykker Jesus sin position således: *Thi jeg er kommet ned fra Himmelen, ikke for at gøre min vilje, men for hans vilje, som sendte mig.*

Og i Kapitel 7 vers 16 gengiver Johannes Jesus således: *Min lære er ikke min egen, men hans som sendte mig.*

Og som en pointering af den indstilling, gengiver Johannes Jesus i vers 18: *Den, der taler af sit eget, søger sin egen ære, men den, der søger hans ære, som sendte ham, han er sanddru, og der er ikke uret i ham.*

Ifølge disse bemærkninger var Jesus' mission ikke hans egen, det var Faderen Jesus var ansvarlig til. At tro på Jesus er ikke (i sig selv) tro på ham men på den Fader, som han repræsenterede. Det kunne, ifølge Johannes gengivelser tyde på, at Jesus ikke havde indsigt i, hvordan menneskets sag konkret kunne/skulle forme sig – blot at der, på sigt, var en progression, som Jesus skulle gøre

opmærksom på. Og ikke, som hos de 3 andre evangelister, om en evigtgyldig afmægtighed – men om et fremadrettet aspekt med den indsigt, som viden om verden kunne føre til. En indsigt som Jesus tilsyneladende sagde, han ikke havde med formuleringen i Kapitel 14 Vers 30: *Jeg skal ikke længere tale meget med jer; thi verdens fyrste kommer, og i mig er der intet, som hører ham til.*

Kapitlet 14 til Kapitel 16

Med disse kapitler vender Johannes, konkret, tilbage til stoffet i evangeliets indledning med:

1. Jesus' kærlige anvisninger til disciplene, efter hans død – tilpasset deres faktiske tidsvilkår med det stof, som de kunne opfatte.
2. Den indflettede meddelelse til *tiden efter Jesus*. Dertil, som tidligere i testamentet, som Jesus adskillige gange igen gør opmærksom på, at han taler på Faderens vegne (Jesus taler *ikke af sig selv*). Og videre, at det mere end antydes, at Jesus' opgave her på planeten var afsluttet. (I modsætning til de tre andre evangelister, der opererede med Jesus' genkomst som den frelsende Messias).
3. Endelig drejede det sig ikke, som det umiddelbart fremgår, om at Talsmanden; Sandhedens Ånd; verdens Fyrste eller Helligånden var møntet på disciplene, herunder i pinsen. Den antagelse (måske skrevet af Lukas i Apostlenes Gerninger) er ikke vedkommende i Johannes' livsanskuelse. Disse 'figurer' blev heller ikke, som vi ser, aktuelle for disciplene. Det var billeddannelser som beskrev menneskets vilkår fremme i tiden – når vi bliver modne, både mentalt og videnskabeligt.

Johannes' bidrag, *i kursiv*, er et opgør med traditionel tankegang. Efterfølgende den progressiv fortolkning.

Kapitel 14.

Vers 10: *Tror du ikke, at jeg er i Faderen, og Faderen i mig? De ord, jeg siger til jer, taler jeg ikke af mig selv; men Faderen, som bliver i mig, gør sine gerninger.*

For første gang i Kapitel 14 (efter flere gange tidligere i evangeliet) siger Jesus, at Faderen virkede igennem ham med 'tale og gerninger'. Faderen, som var i Jesus, brugte ham til sine gerninger. Jesus talte ikke af sig selv.

Vers 12: *Sandelig, sandelig siger jeg eder: den, som tror på mig, han skal også gøre de gerninger, ja, han skal gøre større gerninger, thi jeg går til Faderen,*

Helt klart, som vi har erfaret, var denne meddelelse ikke møntet på samtiden. Ingen udførte disse større gerninger. Meddelelsen var (da Jesus gik til Faderen, og blev der) møntet på fremtidens mennesker, som med begreb om/indsigt i Verdensfornuften havde muligheden for større gerninger.

Vers 16: *Og jeg vil bede Faderen, og han skal give jer en anden talsmand til at være hos jer til evig tid, Vers 17: sandhedens Ånd, som verden ikke kan tage imod, fordi den ikke ser den og ikke kender den; men I kender den, thi den bliver hos jer og skal være i jer.*

Om en hjælpende Talsmand, som faktisk ikke viste sig! - Som Jesus i næste vers forklarede med, at verden (mennesket dengang) ikke kunne 'tage imod': De kunne, på deres uvidenskabelige stude, ikke kende/honorerer sandhedens Ånd (Verdensfornuften) - straks efterfuldt med, at de alligevel kendte til sandheden. Hvilket de altså ikke gjorde, blot vidste de, med Jesus' virke, at sandheden fandtes.

Vers 24: *Den, som ikke elsker mig, holder ikke fast ved mit ord; og det ord, I hører, er ikke mit, men Faderens som har sendt mig.*

Anden gang i kapitlet gør Jesus opmærksom på, at han formidler Guds ord. Ikke sit eget.

Vers 26: *Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alle ting og minde jer om alt, hvad jeg har sagt jer.*

Vers 30: Jeg skal ikke længere tale meget med jer; thi verdens Fyrste kommer, og i mig er der intet, som hører ham til.

Her siger Jesus (i denne, måske, oprindelige afslutning af hans samvær med disciplene) at han havde færdiggjort sin opgave. Og at efterfølgeren, verdens Fyrste (ligesom Talsmanden og sandhedens Ånd og Helligånden) '*som hører mere til end Jesus' beføjelser*', vil tage tråden op efter Jesus' bortgang.

En klar forståelse af Jesus' fremadrettede mission hos Johannes – når man altså forholder sig til Det Danske Bibelselskabs oversættelse fra 1948. For den fortolkning af Jesus' ærinde holder ikke vand med den tidligere oversættelse fra 1907, udført af Bibelselskabet for Danmark. Den lyder: Jeg skal herefter ikke tale meget mere med Eder; thi denne verdens Fyrste kommer, og han har slet intet i mig.

En senere oversættelse fra Det Danske Bibelselskab, 1992, lyder: Jeg skal ikke tale meget med jer mere, for verdens Fyrste kommer; og mig kan han intet gøre.

Disse 2 oversættelser stemmer ikke overens med Jesus' løfter om den kommende Talsmand = sandhedens Ånd/Helligånden, og her til sidst verdens Fyrste, som han tildeler scenen efter sin bortgang, for ifølge alle 3 oversættelser af det tidligere stof er det logisk, at disse skikkelser i det mindste har de samme kompetencer som Jesus.

Og når den konkrete indledning i verset til alle 3 oversættelser, på det nærmeste, er enslydende: *Jeg skal ikke længere tale meget med jer; thi verdens Fyrste* så kan man kun komme til, at Jesus giver plads til den skikkelse, fordi *noget mere hører ham til*, og fordi Jesus har ikke selv meget mere at sige. Ja, så er bliver det indlysende at oversættelsen fra 1948: *og i mig er der intet, som hører ham til*, er den rigtige. Hvilket er centralt, da denne meddelelse i Kapitel 14 kunne være den sidste til disciplene, da flere forskere mener, at Kapitel 15, 16 og det sidste Kapitel 21 alle kunne være senere tilføjelser.

At den misvisende tekst i vers 30 ikke er omtalt af præster og bibelforskere kan undre. Det må skyldes at Jesus' virke alene var tilgivelse af menneskets ufuldkommenhed, som kirken stadig fastholder – ikke det (hidtil usandsynlige) fremadrettede aspekt hos Johannes. Det er, først nu, blevet aktuelt med ansvaret for planetens skrantende tilstand.

Kapitel 15.

Med undtagelse af de to sidste vers, handler dette kapitel om Jesus' opbakning, og løfter til disciplene i deres kommende virke.

Her skal man bemærke, at der ikke (som fx i Bjergprædiken) stilles strenge krav til dem, men kærlige anvisninger og opmuntringer om de hårde betingelser, de ville blive udsat for. Disciplene var, beskrevet i dette kapitel, som grene på Vintræet (Jesus) og tæt forbundne med ham. De var ganske afhængige af Jesus, thi uden ham var de intet. Med det var de altså alligevel, for:

Vers 15: Jeg kalder jer ikke længere tjenere; thi tjenere ved ikke besked med, hvad hans herre gør; men jeg har jeg kaldt venner; thi alt det, jeg har hørt af min Fader, har jeg kundgjort jer.

Vers 16: Ikke I har udvalgt mig, men jeg har udvalgt jer og sat jer til at gå hen og bære frugt, og det er en varig frugt, så at Faderen kan give jer, hvad som helst I beder ham om i mit navn.

Man kan roligt komme til, at der ikke var hold i disse forudsigelser.

Derfor til sidst:

Vers 25: Talsmanden kommer, som jeg skal sende jer fra Faderen, sandhedens Ånd, som udgår fra Faderen, så skal han vidne om mig; Vers 26: men også I skal være vidner; thi I har været med mig fra begyndelsen.

Jesus bløder op på det forrige vers: Talsmanden, en hjælpende person ville komme til dem (igen et løfte som ikke blev overholdt).

Meningen var at de skulle berette om Jesus. Hvilket de gjorde. De havde kendt ham personligt. De skulle vidne/berette om Jesus.

Kapitel 16.

Vers 7: Dog, jeg siger jer, at jeg går bort. Thi hvis jeg ikke går bort, kommer Talsmanden ikke til jer; men når jeg går bort herfra, så vil jeg sende ham til jer.

Jesus måtte 'gå bort' for ikke (som i kirkens nuværende praksis) at fastholde mennesket mentalt i en svunden tids vilkår. Og at 'talsmænd' for det progressive aspekt (når mennesket videnskabeligt og mentalt forvalte det) skal begribe den voksne tilstand. Og selvstændigt ansvar.

Vers 12: Jeg har endnu meget at sige jer; men I kan ikke bære det nu.

Samme tema, men nu helt direkte: Grundet disciplenes manglende kompetencer kunne de ikke bære (opfatte, modtage) information om Verdensfornuften. En udtalelse som også afslutter testamentet – her med Johannes' personlige formidling af kristendommen som en progressiv religionsdannelse.

Vers 13: Men når han, sandhedens Ånd, kommer, skal han vejlede jer om hele sandheden; thi han skal ikke tale af sig selv, men alt, hvad han hører, skal han tale, og det, der kommer, skal han forkynde jer.

Dette vers forekommer ikke mindre væsentligt. Nu gentager Johannes (som i vers 7) at sandheden først bliver anskuelig, når Jesus er borte. Ikke 'sandheden om selve sandheden', formidlet af en vidende Guru, 'thi formidleren skal ikke tale af sig selv'. Formidlerens beføjelser er alene opmærksomhed på at sandheden findes, progressivt, i eftertiden. – Beføjelser som Jesus (ifølge de tidligere vers) måske ikke havde – eller, som før nævnt, anskuelser som Jesus, af pædagogiske grunde, hverken kunne og ville udtale sig om.

Vers 14: Han skal herliggøre mig; thi han tager alt mit og forkynder jer det.

Til disciplene: en guddommelig, Talsmanden/sandhedens Ånd, som personligt, skal bekræfte Jesus' forkyndelse for disciplene. Hvilket ikke skete.

Til eftertiden: 'Han' om den fremtidige forståelse af Jesus' progressive livsforståelse: Omtalen af den. Når tiden bliver moden.

Vers 15: Alt, hvad Faderen har, er mit; derfor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde jer det.

Som ovenstående. Og så kunne Johannes her udtrykke, at Jesus netop havde indsigt i Verdensfornuften fordi han (Talsmanden) skulle benytte/tage af Jesus' indsigt. Hvilket, i så fald, ikke passer med (den måske oprindelige) afslutningen i Kapitel 14, kapitel 30: *og i mig er der intet, som hører ham til* – der, som den tidligere analyse viser, er en logisk følge af den foranstående omtale af Talsmandens yderligere kompetencer.

Det som giver mening er at fremtidens mennesker, som beskrevet i vers 7 og 13, trods eksistentiel uforstand, forholder sig til det progressive aspekt i Johannes evangelium.

I kapitlets resterende vers lover Jesus (som før) disciplene, at de skal se ham igen, og at de skulle få vidtrækkende beføjelser, blot de bad i hans navn; at han, Jesus, hidtil har talt til dem i billedtale, men at den tid skal komme, hvor han frit skulle forkynde dem om Faderen.

Alt sammen skete som bekendt ikke.

Her slutter Jesus' meddelelsen til fremtiden, indflettet i opmuntringerne til disciplene om deres besværlige formidlingsopgave.

Jesus viste sig, som lovet, for disciplene efter korsfæstelsen. Men – og det må være afgørende – i en kortere periode. Siden har vi ikke set noget til Jesus, trods vedvarende bønner, i århundrede.

Fraværet giver det fremadrettede videns aspekt god mening. Jesus døde ikke med evig tilgivelse af menneskets synder, som det fejlagtigt fremhæves i påskebegivenheden.

Nu skal vi selv tage ansvar for vort liv. Og for planeten.

I det sidste Kapitel 21 skriver Johannes (som Jesus' svar til Peter): *Dersom jeg vil, at han* (Den elskede discipel) *skal leve, indtil jeg kommer, hvad angår det så dig?* En udtalelse der både undrede de øvrige disciple og senere bibelforskere, også fordi Jesus gentog sætningen.

Det var imidlertid ikke Johannes, det drejede sig om. Det var den progressive livsforståelse som Johannes serverede, der, med tiden, skulle *komme til live*. Det var den forståelse af kristendommen, som *ikke angik* Peter. Han skulle sammen med Paulus og de øvrige disciple servere den traditionelle tilgang til religionen.

Så følger: *Det er den discipel, som vidner om dette og har skrevet om dette; og vi ved, at hans vidnesbyrd er sandt.*

Og til sidst i evangeliet: *Der er så meget andet, som Jesus har gjort, og hvis det skulle nedskrives, mener jeg ikke, at hele verden (mennesket) kunne rumme de bøger, som så måtte skrives.*

Slut.

Vi kender ikke til det *meget andet, som Jesus har gjort*. At det ikke skulle opfattes var forståeligt, da *verden* (forstået som 'mennesket dengang i hele verden') ikke *kunne rumme* stoffet.

Her, til sidst, har vi Johannes' opsamling af evangeliets tema: Det var rettet mod fremtiden, mod de livsbetingelser, som ikke kunne *rummes* dengang. Stoffet var stilet mod den nye videnskabelige tilstand, som, *ved at være ny*, ikke kunne *opfattes* med en (dengang forståelig) autoritetstro fortolkning af Biblens første myter. Derfor kunne Johannes ikke skrive om dette stof – heller ikke om den lange proces, der var forudsætningen for optagelse af den viden, *der ikke kunne skrives om*.

Processen var undervejs. Jesus afsluttede sit virke på vor planet – ikke med et skrig om at Gud havde forladt ham (som i de 3 andre evangelier) men stilfærdigt og afklaret med: *'det er fuldbragt'*. Man må komme til at Jesus havde opfyldt sin mission.

Johannes Evangeliets ægthed

Imidlertid hersker der tvivl om evangeliets ægthed. Bibelforskere mener der er tilføjet stof til Johannes' oprindelige beskrivelse af Jesus' afsked med disciplene – fra og med Kapitel 14 til Kapitel 16. Dertil i afslutningen, Kapitel 21, hvor forskerne også finder en afvigende sprogbehandling.

Det mener jeg også. Og disse tilføjelser gør ikke evangeliet mindre spændende. Tværtom, for det betyder, at den progressive opfattelse af Jesus' mission var afkodet, viderebearbejdet og konkluderet af en samtidig gruppe mennesker; en menighed.

Det perspektiv passer stadigvæk med evangeliets sædvanlige tidsangivelse, som det sidste af de fire, omkring år 100.

1. At Johannes' bidrag – i den oprindelige afkortede form med ham som ene forfatter – var det første evangelium med faktisk stof om Jesus.
2. Sammen med de verserende 'Talekilder' og myter om Messias indpassede de tre andre evangelister det faktiske stof, fra Johannes tidligere optegnelse om den historiske Jesus, ind deres evangelier.
3. Johannes' arvtagere havde så, senere, strammet evangeliet op med deres supplerende bidrag, fra og i Kapitel 14 til 16 og i Kapitel 21.

Måske også med flere markeringer af pointen i det første kapitel efter: *han* (Jesus) *var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.* --- Da vi efterfølgende læser, at Johannes Døberen (efter mødet med Jesus) gentog

temaet med, at der: *midt iblandt jer står en, som I ikke kender* og videre: *jeg kendte ham ikke* og en gang mere: *jeg kendte ham ikke*.

Disse gentagelser for at spore os ind på det logiske i at vi, her i begyndelsen, uden viden og erfaring, ikke kunne begribe effekten af den Livsånde/Verdensfornuft, vi fik del i. – Sikkert også som en opblødning af den hårde tone i Syndefaldet, hvor Adam og Eva blot blev smidt ud af Haven.

(Her skal det bemærkes, at bibelforskere ikke, som vanligt, har fundet henvisninger til disse bemærkninger fra de andre evangelister). En anden afvigelse (som forskere gør opmærksom på) er nøjagtigheden af de typografiske oplysninger i Johannes Evangeliet. Der nævnes brønden i Betesta, der, efter en udgravning, viste de fem søjlegallerier, som Johannes havde skrevet om.

Men den afgørende uenighed om menneskets betingelse ligger i Nadveren.

- Hos Johannes forløb Nadveren som et afdæmpet måltid, med Jesus' fodvask af disciplene og hans opfordring til, at disciplene gjorde det samme for andre.
- Markus, Mathæus og Lukas benyttede Nadveren til at gøre mennesket afhængig af Jesus – med hans *kød og blod* – til evig tid. Stof som de måske havde fra Kapitel 6 hos Johannes, sammen med myterne om den frelsende Kristus.

Eller formuleret sådan:

- Hos Mathæus, Markus og Lukas tog Gud fejl i designet af mennesket. Derfor den evige gentagelse af Fader Vor og de resterende bekendelser af menneskets magtesløshed: mennesket kan, om end beklageligt, ikke forholde sig til almindelig fornuft og logik.
- Ifølge Johannes kunne mennesket, på sigt, blive ansvar for deres planet; at vi med den mulighed ikke blev skruet forkert sammen. Gud kunne ikke taget fejl i menneskets design. Med den selvforståelse kan mennesket, modsat disciplene, i dag *bære/tag imod* almindelig fornuft og logik.

En indstilling som vil betyde, at der passes på vort eksistensgrundlag.

Også i modsætning til Paulus, som heller ikke kendte Jesus: i 1' Korintherbrev 11,23-29:

For jeg har modtaget fra Herren og også overleveret til jer, at Herren Jesus i den nat, da han blev forrådt, tog et brød, takkede, brød det og sagde: "Dette er mit legeme, som gives for jer; gør dette til ihukommelse af mig!" Ligeså tog han også bægeret efter måltidet og sagde: "Dette bæger er den nye pagt ved mit blod; gør dette, hver gang I drikker det, til ihukommelse af mig!" For hver gang I spiser dette brød og drikker bægeret, forkynder I Herrens død, indtil han kommer.

Som bekendt har Jesus ikke oprettet Gudsriget på vor planet. Og det bæger som disciplene drak af (kalken hos de synoptiske evangelister), som man siden har gjort sig stor umagen for at finde, blev end ikke nævnt hos Johannes – her eksisterede dette bæger ikke.

Det tankevækkende er, at Paulus, med den samme udgav af nadveren som Markus, Mathæus og Lukas', også kunne have indføjet den historiske Jesus i de eksisterende myter om Messias.

Såfremt det var sandheden, burde det for længst være sket med menneskets skrantende eksistensgrundlag.

Enten Eller

Imidlertid kan det ikke udelukkes at Johannes' tankeverden var ønsketænkning, funderet på de eksisterende Logos Myter; at Johannes og hans menighed havde misforstået Jesus.

Er det tilfældet gjorde de 3 synoptiske evangelister ret i at indfase den historiske Jesus (som de havde læst om hos Johannes) ind i de gamle myter om jødernes Messias, som skulle tage hånd om menneskets synder. Med det synspunkt er det beklageligt, med naturligt, at vi ikke kan være ansvarlige for vort eksistensgrundlag, ganske som det gentages i kirkens evigtgyldige indslag. Og så gælder det, som ofte er sagt: at mennesket vitterligt blev skruet forkert sammen.

Altså et Enten/Eller. Enten den ene eller den anden mulighed, med klare præmisser for en debat:

- Enten er kristendommen, som i kirkens forvaltning, en evigtgyldig religion – ret beset en filosofi der, som kulturkristendom, fortsat er gyldig for vor tankegang og almene adfærd.
- Eller at kristendommen, i Johannes udlægning, i dag er blevet en aktuel filosofi, som skal kædes sammen med den nye indsigt i vor verden, der blev afdækket af flotte mennesker som Niels Bohr og Albert Einstein. Som jeg argumenterer for i artiklen 'Formgivning og Videnskab.'

Disse 2 muligheder kan sidestilles med 'Årsagsproblemet', som i århundrede har haft filosofers bevågenhed: Hvordan skal mennesket forholde sig til den tilværelse, vi konkret befinder os i – når vi ikke kender årsagen? Og hvorfor sker forandringen, og hvad henviser forandringen til? Først formuleret af grækeren Heraklit med: alt strømmer – men hvor fører strømmen mennesket hen?

Indflettet i filosofiens to muligheder, ligger der følgende muligheder for den kristne religion:

1. Den årsagsbestemte/kausale mulighed, som henviser til noget fortidigt; selve årsagen som vi skal tilbage til; en slags cirkelbevægelse mod udgangspunktet. Målet for bevægelsen er her den oprindelige position mennesket var i; tilbage til den Have som Adam og Eva befandt sig i.
2. Den formålsbestemte/teleologiske mulighed henviser til noget andet end det oprindelige, noget ude i fremtiden. En mental forandring af menneskets bevidsthed om sig selv, opnået med videnskab og indsigt i den planet, som Adam og Eva blev henvist til.

Den sidste mulighed hentyder til menneskets paradigmeskift.

Finn Karentius Hansen